

Να βρείτε τη δομή των παρακάτω παραγράφων:

1. Την ιστορία του πολιτισμού τη γράφουν και οι δύο παρατάξεις: οι προοδευτικοί και οι συντηρητικοί, οι «νέοι», αλλά και οι «γέροι». Οι πρώτοι οδεύουν με ορμή σε καινούριες κατακτήσεις, οι δεύτεροι συντηρούν τα κεκτημένα, για να μείνουν, να αποτελέσουν την παράδοση. Να ανανεώνεις είναι ανάγκη· αυτό είναι το μεγάλο έργο της νεότητας. Αλλά εξίσου μεγάλη ανάγκη είναι, όσα με την ανανέωση έχεις κερδίσει, να τα σταθεροποιείς, να τα τακτοποιείς και να τα παραδίνεις στις επόμενες γενιές· αυτό είναι το μεγάλο χρέος της προχωρημένης ηλικίας. Κρίμα στον νέο που δεν υπήρξε καινοτόμος και ντροπή στο γέρο που εξακολουθεί να αρνιέται τα παραδομένα.

**Ε.Π. Παπανούτσος, (1984). Πρακτική Φιλοσοφία. Αθήνα: Δωδώνη, 176-178 (διασκευή)**

2. Το ζητούμενο, ωστόσο, είναι το πώς συμπεριφέρονται οι γονείς κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου στον έφηβο. Από τη μία, τού φέρονται σαν να είναι παιδί και τον καθοδηγούν, υποδεικνύοντάς του τι να κάνει, ενώ από την άλλη τού συμπεριφέρονται σαν σε ενήλικα περιμένοντας να είναι υπεύθυνος από τη μία στιγμή στην άλλη. Ο έφηβος μπαίνει σε ένα δίλημμα και μη ξέροντας πώς να φερθεί νιώθει περισσότερο αγχωμένος από πριν. Επιπλέον, οι γονείς, χωρίς να ξέρουν πώς να διαχειριστούν τις αλλαγές της συμπεριφοράς του εφήβου, θέλουν να αποκτήσουν τον έλεγχο. Για να το κάνουν αυτό, συνηθίζουν να φωνάζουν, να επικρίνουν και να θέτουν διαρκείς περιορισμούς στον έφηβο. Αποτέλεσμα αυτής της συμπεριφοράς είναι η αύξηση των εντάσεων μεταξύ γονέων και εφήβων.

**Χ. Πίσχος, από την ιστοσελίδα του Ψυχολογικού Κέντρου «Συναίσθηση», 26.9.2014 (διασκευή)**

3. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο διάλογος είναι η πιο πολιτισμένη, αλλά και η πιο απαιτητική μορφή επικοινωνίας, καθώς προϋποθέτει και αναπτύσσει τις αρετές που βρίσκονται στα θεμέλια της πολιτισμένης ζωής. Ο σκοπός του διαλόγου δεν είναι η πειθώ ή η άσκηση επιρροής, αλλά η ανάδειξη των ανησυχιών, των προβληματισμών, των συναισθημάτων και των αξιών των συνομιλητών. Σαν τη γνήσια επιστημονική έρευνα ο διάλογος δεν έχει προκαθορισμένους ή οριοθετημένους στόχους. Ο χαρακτήρας του καθορίζεται από τους κανόνες που ενυπάρχουν μέσα στα γλωσσικά παιχνίδια και από τις ηθικές και διανοητικές αρετές, που συγκροτούν τον χαρακτήρα αυτών που συνδιαλέγονται.

**Α. Καπεζίδης, στο ηλεκτρονικό περιοδικό 24γράμματα, 29.9.2014 (διασκευή)**

4. Γι' αυτό τον λόγο ο διάλογος δε χρειάζεται διευθυντές, προπονητές, αρχηγούς ή επιθεωρητές, οι οποίοι συνήθως προσπαθούν να επιβάλουν τις δικές τους απόψεις, αξίες και τρόπους ζωής. Αντίθετα, ο διάλογος και ο πολιτισμός που στηρίζεται πάνω σε αυτόν, είναι πάντοτε ελεύθεροι και ανοιχτοί και δεν μπορούν να επιζήσουν κάτω από αυταρχικές ιδεολογίες και μονόλογους. Οι συμμετέχοντες σ' αυτόν δεν οχυρώνονται πίσω από τα αγαπημένα τους συνθήματα, δόγματα ή προκαταλήψεις, δε δίνουν προστάγματα και αποφεύγουν να συμπεριφέρονται σαν προφήτες, νομοθέτες ή επαναστάτες. Εκφράζουν τις αμφιβολίες και τις γνώμες τους, τις ελπίδες και τους φόβους τους, τις επιθυμίες και τα σχέδιά τους και ακούνε τους συνομιλητές τους με σεβασμό, κατανόηση και υπομονή. Αυτό δε σημαίνει ότι δε διαφωνούν με τους συνομιλητές τους, αλλά οι διαφωνίες τους αποτελούν ευκαιρίες για περισσότερη αυτοεξέταση, κατανόηση και περίσκεψη και όχι αφορμές για αυτοπροβολή ή προσβολή των άλλων.

**Α. Καπεζίδης, στο ηλεκτρονικό περιοδικό 24γράμματα, 29.9.2014 (διασκευή)**

5. Έτσι, λαοί ολόκληροι δεν έχουν το δικαίωμα της συνομιλίας, ενώ άλλοι λαοί δε θεωρούν απαραίτητο να συνομιλούν. Χρησιμοποιούν τον έναρθρο λόγο, αυτήν τη μεγάλη δόξα της φυλής των ανθρώπων, όσο χρειάζεται, για να υπάρξει μια στοιχειώδης συνεννόηση και για να εκπληρωθούν οι καθημερινές ανάγκες της ζωής. Οι καιροί δεν αφήνουν την καρδιά να φτάσει στα χείλη, το αίσθημα, την ιδέα, να γίνουν «άνθη του λόγου». Το σύγχρονο λεξιλόγιο πλουτίζεται μόνο με κάποιους ψυχρούς τεχνικούς όρους και όλο και πιο πολύ φτωχαίνει.

**Ι. Μ. Παναγιωτόπουλος (1996). Ο Σύγχρονος Άνθρωπος. Αθήνα: Εκδόσεις των φίλων, 419-423 (διασκευή).**

6. Η περιθωριοποίηση των μαθητών από μαθητές παραμένει εδώ και χρόνια ένα από τα πιο δύσκολα προς επίλυση προβλήματα του σχολείου. Αναπτύσσεται και εξαπλώνεται με οξύ τρόπο, με αποτέλεσμα να πλήττει τον ψυχικό κόσμο των θυμάτων. Και το πιο οδυνηρό είναι ότι ακυρώνει την αυτοπεποίθηση και τη δημιουργική διάθεση των παιδιών, τα οποία θα δεχτούν το πλήγμα της περιθωριοποίησης. Και όλα αυτά συμβαίνουν, είτε στην παιδική είτε στην εφηβική ηλικία, στις περιόδους της αυξημένης ευαισθησίας και της συγκρότησης της προσωπικότητας του ανθρώπου.

**Ν. Τσούλιας, από το διαδίκτυο, 16.7.2013 (διασκευή).**

### Επαναληπτικές ασκήσεις (Από Τράπεζα θεμάτων)

7. Ενδιαφέρουσα, ωστόσο, είναι για το συγκεκριμένο ζήτημα η αναδρομή στο παρελθόν. Σε όλη τη διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας παρουσιάζονται διάφορες μορφές πάλης νεότερων και γεροντότερων και η έκβαση της μάχης είναι προδιαγεγραμμένη. Οι περιπτώσεις υπερίσχυσης των γεροντότερων είναι σπάνιες ως ανύπαρκτες. Οι μύθοι των περισσότερων λαών καταγράφουν παρόμοιες συγκρούσεις και επισφραγίζουν τη νίκη των νεότερων μέσα από ποικίλου είδους αναμετρήσεις του πατέρα με το γιο: ο Κρόνος με τον Ουρανό, ο Οιδίποδας με το Λαΐο, ο Θησέας με τον Αιγέα. Υπάρχουν, βέβαια, και οι μορφές των δημογερόντων στην περίοδο της Τουρκοκρατίας ή του σοφού Νέστορα στην Ομηρική εποχή, οι οποίοι μάς θυμίζουν τη σημασία της μετάδοσης γνώσεων και εμπειρίας από τη μία γενιά στην επόμενη.

Από τον Ιό της Κυριακής, εφ. Ελευθεροτυπία, 5.6.1994 (διασκευή).

8. Η αρχή θα γίνει με την κατάρρευση των μύθων γύρω από την τρίτη ηλικία. Αυτή η ηλικία δεν πρέπει να ορίζεται ούτε από τα προβλήματα υγείας ούτε από την άνοια. Οι ηλικιωμένοι δεν είναι βάρος για τον κοινωνικό ιστό, όταν μπορούν να ζουν χωρίς σχέσεις εξάρτησης από τους νεότερους. Η τρίτη ηλικία δεν προϋποθέτει την έλλειψη ενδιαφερόντων, αρκεί και οι ίδιοι οι φορείς της, οι ηλικιωμένοι, να προσπαθούν να αναζητούν και να έχουν διάφορες ασχολίες και δραστηριότητες.

Ε. Ντάκου, από την προσωπική της ιστοσελίδα Συμβουλευτικής – Ψυχοθεραπείας και Επαγγελματικού Προσανατολισμού, 28.9.2014 (διασκευή)

9. Οι λόγοι που ευθύνονται για τη διαιώνιση αυτών των αντιλήψεων είναι αρκετοί. Ο κυριότερος είναι η απώλεια της παραγωγικής αξίας και της αποδοτικότητας των ηλικιωμένων. Αυτή είναι μια αιτία, η οποία εξηγεί στερεότυπα και συμπεριφορές διάκρισης κατά των ηλικιωμένων ατόμων. Οι προκαταλήψεις αποτελούν σημαντικά εμπόδια στην κοινωνική ενσωμάτωση και στην κοινωνική συμμετοχή των ατόμων μιας πιο προχωρημένης ηλικίας. Εξαιτίας αυτών δημιουργείται η κοινωνική περιθωριοποίηση, η οποία έχει άμεσες επιπτώσεις στην ποιότητα της ζωής τους και στην ψυχική τους υγεία, καθώς η τελευταία επιβαρύνεται με διαταραχές συναισθήματος, όπως η κατάθλιψη. Μια ακόμη αιτία είναι ότι η εποχή μας προβάλλει πρότυπα νεότητας, ομορφιάς και ενεργητικής διάθεσης, χαρακτηριστικά με τα οποία δεν ταιριάζουν τα βιολογικά γνωρίσματα των ατόμων, που βρίσκονται στην τρίτη ηλικία.

Κ. Παπακώστα, εφ. ΤΑ ΝΕΑ, 7.4.2010 ( διασκευή).

### Επαναληπτικές ασκήσεις (Από Τράπεζα θεμάτων)

- 10.** Για πολλούς ανθρώπους, τα γηρατειά είναι η υποδούλωση μιας ψυχής που θέλει να ζήσει, να ονειρευτεί, να εκφραστεί και που εμποδίζεται από το κουρασμένο και γερασμένο σώμα. Από την άλλη, η τρίτη ηλικία είναι η εποχή κατά την οποία ο άνθρωπος, έχοντας τη σοφία της ζωής, μπορεί να δει τον κόσμο με άλλα μάτια, να χαρεί και να δώσει σημασία σε απλά πράγματα που οι νέοι παραβλέπουν και δεν έχουν ακόμη την ωριμότητα που χρειάζεται, για να τα εκτιμήσουν.

**Α. Βανταράκης, από την ιστοσελίδα thebest, 01.10.2010 (διασκευή)**

- 11.** Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος προβλέπεται η οργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη δεξιοτήτων στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) για τα άτομα τρίτης ηλικίας. Προβλέπεται, επίσης, η εκπαίδευση νέων της τοπικής κοινωνίας από τα άτομα τρίτης ηλικίας σε θέματα λαϊκής παράδοσης, πολιτισμού, τοπικής ιστορίας κ.ά., με στόχο τη συνεργασία μεταξύ των γενεών. Το πρόγραμμα τελεί υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εντάσσεται στις δράσεις για το 2012 που ανακηρύχτηκε έτος «Ενεργούς Γήρανσης και Αλληλεγγύης Μεταξύ των Γενεών».

**Από την ιστοσελίδα της εφ. cretalive, 02.04.2013 (διασκευή)**